

Nieuwe bewegingen | vrijwilligers | seksualiteit

'Nieuwe bewegingen'

Muskens zegt op blz.: 367.: 'Binnen de katholieke kerk hebben altijd verschillende bewegingen en devoties naast elkaar geleefd. Sommige werden verketterd, maar vele werden opgenomen in de brede stroom van de traditie. Het bestaan van tientallen ordes en congregaties is daar een teken van.'

Het bestaan van zoveel verschillende geloofsuitingen geeft aan hoe door de kerk aan bepaalde groepen de vrijheid is gegeven en gegund het geloof uit te dragen. Het bestaan van zoveel 'dialecten' geeft de rijkdom van de kerk aan.

'De laatste vijftig jaar komen veel nieuwe bewegingen op, die voor de kerk nieuwe kansen betekenen', vervolgt Muskens. Hij noemt bijvoorbeeld de oecumenisch ingestelde Communauté de Taizé in Frankrijk, de Foculare beweging, de charismatische beweging en de San Egidio-gemeenschap. Paus Johannes Paulus II heeft bij het ad limina-bezoek van de Nederlandse bisschoppen in 2004 uitdrukkelijk gevraagd de nieuwe bewegingen de ruimte te geven.

Ondanks de ruimte die de vorige paus nieuwe bewegingen toewenst, waarschuwde hij wel dat nieuwe bewegingen in zichzelf opgesloten kunnen raken en sektarische trekken kunnen krijgen. Een Derde Vaticaans Concilie zou aldus Muskens aandacht kunnen geven aan de kerkrechtelijke voorwaarden voor de nieuwe bewegingen. Bijvoorbeeld: 'kunnen protestanten volledig lid worden van een katholieke beweging? Hoe verhouden zich de verbintenissen tot de traditionele kloostergeloften? Hoe verhouden de bewegingen zich tot de lokale kerk?'

Ook zou een Derde Vaticaans Concilie nieuwe bewegingen die gaande zijn in oude ordes en congregaties moeten erkennen, zodat ze nieuwe dynamiek kunnen krijgen, aldus Muskens. Onze groep erkent dit met de toevoeging dat vele nieuwe ontwikkelingen nooit helemaal nieuw zijn. Ze borduren voort op oude gedachten en zetten zich voort. Traditie ontwikkelt zich.

Muskens pleit voor een eenheid van de wereldkerk. 'Een eenheid in verscheidenheid' En omwille van die eenheid is een zeker gezag nodig. Een persoon of een aantal personen moet uiteindelijk de beslissingen nemen; de rest moet bereid zijn concessies te doen, omwille van de eenheid'. Als groep onderschrijven we dat mits dit gezag geen dwingende macht is maar dienend.

Vrijwilligers

Muskens gaat ook in op de betekenis van vrijwilligers in de kerk. Hij stelt vast 'dat gewone gelovigen in staat zijn ook zonder priesters het geloof te beleven, en door te geven aan volgende generaties.' Hij stelt dat 'de rol van vrijwilligers en leken in de geschiedenis van de kerk niet te onderschatten is' (blz.: 369). Dicht bij huis erkent Muskens dat door inzet van vrijwilligers de kerk draaiende wordt gehouden.

Vrijwilligers met allerlei kwaliteiten die deze inzetten voor de kerk. Muskens noemt ook de toespraak van paus Johannes Paulus II tot de Nederlandse bisschoppen in 2004 die het belang van de inzet van vrijwilligers benadrukt.

De belangrijkheid van vrijwilligers onderschrijven wij uiteraard. Leden binnen onze Mariënbuurgroep zijn zelf vrijwilliger binnen een parochie en zien en ondervinden er het belang van. De parochie draait toch voor een groot deel op vrijwilligers. Sommigen ervaren dit ook bij wisseling van een pastoraal werker. De vrijwilligers bleven gewoon hun werk doen, de parochie draaide gewoon door en de nieuwe kracht schikte zich daarin, om pas veel later zelf eigen lijnen uit te zetten.

'Leken zijn dus niet alleen consumenten die door geestelijken bediend worden', vervolgt Muskens op blz.: 370. 'Ze hebben deel aan de priesterlijke, profetische en koninklijke taak van Christus.' Op het Derde Vaticaans Concilie zou aldus Muskens gesproken moeten worden 'over de theologie van de vrijwilliger en de praktische consequenties daarvan'. Bijvoorbeeld de instelling van nieuwe bedieningen, of de ondersteuning op organisatorisch en secretariaal gebied van het pastoraat.

Muskens noemt speciaal het belang van vrouwelijke vrijwilligers binnen de kerk. 'Het is voor de kerk vitaal dat de positie van de vrouw in de kerk versterkt wordt', zegt hij. 'Bijvoorbeeld via de diakenwijding voor

vrouwen en het opnemen van vrouwen in de hogere bestuurslagen van de kerk'. Dit klinkt positief. Toch zijn met name verschillende vrouwen binnen onze groep niet direct enthousiast. Muskens zegt namelijk niet onverbloemd dat die hogere bestuurslagen bijvoorbeeld ook *priesterlijke* functies kunnen zijn. Als leden van de Mariënburgvereniging vinden wij dat de priesterlijke functies ook voor vrouwen beschikbaar dienen te zijn. Als de kerk vasthoudt aan de traditie, zoals die de afgelopen tweeduizend jaar is gegroeid, dient men voor ogen te houden dat ook traditie niet moet verstarren en zich dient te ontwikkelen. De kerk moet zich niet afzijdig (blijven) houden van de ontwikkelingen die zich in de maatschappij voordoen.

Muskens gaat ook in op het mondiale priestertekort. Dit priestertekort bestaat al lang. Door de terugloop van het aantal priesterroepingen vormt het steeds meer een probleem. Hij geeft het voorbeeld van Brazilië waar elk weekend maar liefst 70.000 woord- en communiediensten worden gevierd, zonder priester. In 1999 was daar één priester op tienduizend gelovigen.

Gelukkig zijn er ook daar vrijwilligers die de kerk draaiend houden. Zonder die vrijwilligers die catechese geven, lokale gemeenschappen begeisteren, zorgen voor het sociale pastoraat en het parochiebestuur, dopen, en voorgaan bij bijvoorbeeld uitvaarten, zou de kerk onmogelijk door kunnen gaan.

Muskens noemt de conclusie uit het Brazilaanse onderzoek *Missão e Ministérios dos Christaos Leigos e Leigas* (uitgegeven door de raad van ordes en congregaties, 1999). Deze luidt 'dat de kerk prioriteiten moet stellen om met het priesterlijk ambt om te gaan, rekening houdend met de verantwoordelijkheid van alle gelovigen. Ook wordt gewezen op de noodzaak om in de priesteropleidingen rekening te houden met de eisen van deze tijd. De kerk moet meer ruimte voor leken maken, of de huidige voorwaarden voor de wijding herzien.' . Daar zijn we het mee eens.

De kerk en seksualiteit

Muskens stelt dat 'één van de belangrijkste obstakels voor de kerk om met de moderne cultuur in contact te komen, het kerkelijk spreken is over seksualiteit en de officiële opvatting over het celibaat. (...) Het kerkelijk spreken op dit terrein wortelt in een tijd waarin afzien van seksualiteit als een hogere levensstaat werd gezien en waarin seksualiteit in het dagelijks leven vrijwel onzichtbaar was. (...) In de westerse cultuur is dat na de seksuele revolutie in de jaren zestig volledig naar de andere kant doorgeslagen (...) Momenteel krijgen we voortdurend seksuele prikkels in de media, via reclames en allerlei cultuuruitingen'.

Muskens vindt die aandacht overdreven en ongezond, ook omdat seksualiteit tot een ding wordt gemaakt, tot iets onpersoonlijks, tot een inwisselbare lichamelijke sensatie die weinig betekenis heeft.

Binnen onze Mariënburggroep zijn we wat voorzichtiger in ons oordeel. Feit is dat er momenteel een andere moraal is met betrekking tot seksualiteit. Dat hoeft niet direct een slechtere moraal te zijn. Seks was vroeger gelieerd aan voortplanting. Dat geldt momenteel niet automatisch en niet altijd.

Seks heeft een andere rol gekregen. Wanneer het slechts een ruil- of gebruiksmiddel zou zijn, en er geen sprake is van wederzijds respect, is het wel afkeuren. Voorop dient steeds de menselijke waardigheid te staan.

Muskens vindt dat de kerk mensen een boodschap voor zou moeten houden, om zo een positieve bijdrage te kunnen leveren aan de invulling van hun levens. Maar hij geeft toe dat door de restrictieve toon van de kerk, de kerk weinig mensen bereikt met haar boodschap. Op het Derde Vaticaans Concilie zou de kerk een andere toon moeten vinden hierover te spreken, vindt hij. De kerk zou mensen een ideaal voor moeten houden. En hen het vertrouwen moeten geven om op weg te gaan naar een manier van omgaan met seksualiteit die hen helpt uit te groeien tot gezonde en liefhebbende personen. (blz.: 373)

mei 2009